

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revues francouzské.*

Revue d'Infanterie.

Září 1928, čís. 432.

Pplk. A. Blanc: Válečná operace s tanky v Maroku (květen 1927).

Autor si chválí pomoc, kterou poskytl rota tanků kromě určené k pokošení povstalců v jednom z četných údolí Atlasu za poslední války v Maroku.

Plk. Meilhan: Cvičení na mapě, konaná historickou metodou.

Pokračování z minulého čísla. Z rozkazů a hlášení, autorem doslova citovaných, jeví se malá bojová zkušenost amerických vojsk, která útočila po boku Francouzů v protiofenzivě gen. Mangina. Zvláště nedovedli Američané udržeti dobytý terén; měli velké ztráty, ježto za postupu málo dbali nebezpečí palby nepřátelských automatických zbraní a nedovedli užívat vlastní palby.

Major Mayerhoeffer: Doplnování a výcvik záložních důstojníků u pěchoty.

Otázka doplňování a výcviku záložních důstojníků je ve Francii částí plánu reorganisace armády, vypracovaného po světové válce. Reorganisace aktivní armády bude mít v zápětí zmenšení počtu aktivních důstojníků,

čímž se v mobilisaci zmenší aktivní kádr a na záložních důstojnících spočine od prvního okamžiku mobilisace značné břemeno.

Z řeči pronesené maršálem Pétainem 23. července 1927 na sjezdu „Národní unie záložních důstojníků“ ve Strassburku plyne, že francouzská mobilisovaná armáda má 24.000 důstojníků aktivních a 95.000 důstojníků záložních. Poměr počtu důstojníků záložních u jednotlivých zbraní: u pěchoty 70%, u jezdeckva 60%, u dělostřelectva a trénu 80%, u ženijního vojska 72% a u letectva 60%.

Doplňování záložních důstojníků: Záložními důstojníky mohou býti:

1. vojenské osoby, které sloužily v aktivní armádě jako důstojníci;
2. vojenské osoby, slouživší v aktivní armádě jako poddůstojníci nejméně po 5 let;
3. poddůstojníci, kteří po uplynutí aktivní služby dostali buď během povinného nebo dobrovolného cvičení vysvědčení „velitele čety“. Ministr stanoví každý rok počet míst poručíků (v záloze), rezervovaných pro tuto kategorii; při tom tento počet nesmí být menší než 1 desetina všech volných míst;
4. mladí vojíní daného ročníku, kteří

prošli během prvních 6 měsíců své presenční služby přípravnou školou (peloton préparatoire), podrobili se s úspěchem zkoušce na aspiranta na záložního důstojníka a byli pak po absolvování dalšího 6měsíčního kursu asp. na zál. důst. uznáni způsobilými k hodnosti důstojníka v záloze;

5. žáci civilních škol, v nichž je organizována branná příprava, kteří byli přijati do kursu pro aspiranty na záložní důstojníky a byli pak po jeho absolvování uznáni způsobilými.

Výcvik záložních důstojníků. Má 3 fáze. První fáze:

1. Pro kandidáty z daného ročníku intenzivní výcvik v přípravné škole před přijetím do kursu aspirantů na záložní důstojníky. U každého armádního sboru je jedna přípravná škola.
2. Pro mladíky, absolvovavší určitá učiliště stanovená výnosem, požaduje se vykonaný vyšší běh branné přípravy. Druhá fáze: pro obě uvedené kategorie 6měsíční kurs aspirantů na záložní důstojníky, přičleněný k příslušným školám pro výchovu aktivních důstojníků. Třetí fáze: Období „aplikační“ v hodnosti poručíka v záloze u některého vojenského tělesa během posledních 6 měsíců presenční služby.

První fáze: 1. Přípravné školy pro kandidáty z daného ročníku. Všichni vtělení nováčci mohou po příchodu k tělesu podati žádost, aby byli přijati mezi aspiranty na záložní důstojníky. Povolení ke zkoušce dává velitel armádního sboru podle návrhu velitele tělesa. Velitel sboru organizuje u některého tělesa přípravnou školu (peloton préparatoire), do níž se pošlou žáci, jimž se dostalo povolení, dnem 1. června, resp. 1. prosince (podle nastoupení do pres. služby, které je ve Francii dvakrát do roka).

V prvním týdnu konají žáci písemné zkoušky ze všeobecného vzdělání (komposice slohová, dějepis, zeměpis, matematika). Kdo vyhoví, podrobí se zkouškám ústním. Kdo nevyhoví, je zařazen k rotě pro výcvik poddůstojníků, která je od jednoho roku na zkoušku přičleněna k přípravné škole).

Výcvik obsahuje:

- a) několik přednášek všeobecně vojenských o organizaci armády, o branném zákonu, o mobilisaci, o organizaci a výzbroji i o úloze pěchoty;
- b) teoretický a praktický výcvik, aby žáci získali vědomosti, kterých musí

nabýti dobrý poddůstojník velitel družstva (sergeant).

Počátkem dubna, resp. října konají se zkoušky ústní jen z voj. předmětů. Kandidáti, kteří vyhověli, pošlou se do školy pro asp. na zál. důst. v St. Cyr nebo St. Maixentu tak, aby tam byli 16/V, resp. 16/XI. Na konci kursu se konají zkoušky před komisí, jejíž složení určí ministr. Žáci, kteří dostali průměrnou známku nejméně 12 (z max. 20), stávají se poručíky nebo poddůstojníky, podle počtu volných poručíckých míst. Kdo nedosáhl známky 12, vrátí se k svému tělesu.

Před odchodem mohou si žáci vybrati svůj pluk podle seznamu, dodaného ministerstvem. Po krátké dovolené nastupují do 6měsíční služby u vojsk. tělesa již jako poručíci nebo poddůstojníci (sergeant). Tato služba je třetí fází výcviku záložního důstojníka.

Kapitán Maisse: Zpravodajská služba u pěšího pluku.

Autor vykládá o činnosti plukovního zpravodajského důstojníka v boji a jeho pomocných orgánů. U franc. pěšího pluku je zprav. služba organizována takto: zprav. důstojník a 1 poddůstojník (s kolem), 6 pozorovatelů (3 kola) u štábu pluku, 1 poddůstojník a 4 pozorovatelé (3 kola) u praporek, 1 poddůstojník a 2 pozorovatelé (1 kolo) u roty.

Říjen 1928, čís. 433.

Generál Challéat: Spojení pěchoty s dělostřelctvem. Přímá podpora a doprovod.

Reprodukuje přednášky, kterou autor, jenž jest inspektorem studií a technických pokusů dělostřelctva, konal na Sorbonně záložním důstojníkům pěchoty a dělostřelctva z posádky pařížské. (Viz též Revue d'artillerie, březen 1928.)

Článkem svým nemíní autor raziti nové dráhy v obtížné a dosud plně nerozřešené otázce spojení pěchoty s dělostřelctvem. Probírá jen dosavadní způsoby podpory pěchoty dělostřelctvem (přímá podpora a doprovod) a podává několik cenných praktických rad, aby tato spolupráce obou zbraní byla co nejlepši (se zřetelem na dosavadní možnosti).

Doprovod. Velitel pěchoty sice určí dělostřelci postupná palebná postavení, ale nenutí ho, aby je vskutku všechna po řadě zaujal (jestliže některé, na př. s technického dělostřelckého hlediska, nevyhovuje). Úkoly dáváme dělostřelci velmi přesné a velmi omezené prostorově; musíme

míti na paměti, že doprovodná děla mají s sebou jen velmi málo střeliva! Palebné postavení volíme co nejbliže k zákrytu (krátké telef. vedení!) Při střelbě ukryjeme co nejlépe koně. Je-li praporu přidělena četa děl, dáme jí ještě druhou hlomoznu (možno-li). Hlomoznu stavíme co nejbliže k dělům, neboť jakmile se zahájí palba, bude téměř vždy nemožné chodit sem tam. Při střelbě je děl velitel u děl a ne u velitele pěchoty.

Prímá podpora. Vel. podporované pěchoty musí mít co činiti jen s jedním dělostřelcem. Proto podporuje-li danou jednotku pěchoty několik oddílů, musí tvořit skupinu. Co se týká toho, kde má být velitel dělostřelectva pro přímou podporu, je věc choulostivá jen tehdy, je-li jeden prapor podporován dvěma oddíly, které jsou pod velením jednoho z velitelů oddílů. Zde nelze říci, že vel. dělostřelectva musí být stále u velitele pěchoty. Odejde-li však na čas (proto, aby velel podřízenému dělostřelectvu), musí za sebe zanechat u velitele pěchoty náhradu. Určování cílů pěchotou nutno pilně cvičiti! Je to v boji vždycky těžké. Pamatujme též, že děl. pro přímou podporu nemá s sebou normálně dýmných a jiných zvláštních střel! Nutno si uvědomiti, že často mezi okamžikem, kdy pěchota požádala o palbu, a okamžikem spuštění palby může uplynouti velmi dlouhá doba. Jakmile byla palba nařizena nesmí pěchota jíti kupředu dokud nebyla palba provedena. K usnadnění spojení doporučuje autor „předem vypracovaný plán palby“: před útokem určíme a označíme číslý, písmeny) pásma (prostory), na které by se během postupu event. střelilo. Pak stačí velmi stručná žádost, aby dělostřelectvo provedlo palbu na označené pásmo. Žádost možno podati snadno i jinak než telefonem. Aby nebyla vlastní pěchota ohrožena, lze smluviti s dělostřelci způsob oznámení konce té oné palby (buď vysoko časovanými ranami nebo určením trvání palby předem).

Gen. Barbeyrac de Saint-Maurice: Výcvik nováčků při krátkodobé presenční službě. Přispěvek k metodě výcvikové.

Velmi zajímavá studie plná svérázných myšlenek a nabádající k přemýšlení o obtížném problému výcviku vzhledem na krátkou presenční službu i na velké požadavky, kterých moderní boj od pěchoty požaduje jak po stránce technické tak i po stránce taktické a morální. Článek dodává ceny jednak to, že je psán zkušeným důstojníkem,

který celou válku prožil na frontě jako velitel a který je dokonale obeznámen s duší pěchoty, jednak i to, že věci, o nichž autor píše, byly skutečně vyzkoušeny u dvou pluků v letech 1920—1927.

Dokonalý výcvik vojinů při dnešní krátké presenční službě je skutečným problémem. Dané veličiny tohoto problému jsou: složitost výbroje (individuální a kolektivní), trvání presenční služby, instruktorský kádř, materiální prostředky výcviku, systém nástupu nováčků (pololetní nebo celoroční).

Nebudeme se šířiti o obtížích výcviku, vyplývajících z dnešní složitosti výbroje pěchoty (v budoucnosti bude pěchota mít ještě více zbraní), neboť jsou samozřejmé.

Co se týká presenční služby, lze ji rozdělit na 2 období; období počátečního výcviku nováčků a zbývající část presenční služby. V prvním období máme pro skutečný výcvik k dispozici maximálně 16 neděl; co se týká druhého, mohou říci staří praktikové, zdali lze konati soustavný výcvik při všech těch strážních službách, přiděleních, kursech, dovolených, zvaných „zemědělské“ atd. atd.! Mimo to musí se dobrá výcviková metoda snažiti o to, aby základní výcvik nováčků byl co nejkratší, neboť čas tomu věnovaný je vlastně dobou mrtvou, během které nelze vojinů vůbec k ničemu použiti.

Cvičitelský kádř z povolání je počtem nedostatečný, mimoto počet aktivních cvičitelů u pluku je nestálý (kursy, odkomandování atd.). Proto se cvičitelé během výcviku často mění.

Pokud jde o prostředky výcvikové, působí největší obtíže střelnice. A tu autor zastává názor, že k velmi dobrému výcviku střeleckému stačí vzdálenost cílů jen asi 10 m (i pro střelbu na ostro), neboť střelba na vzdálenost větší než 200 m je věci a komodace oka, která je však rychlá.

Co se týká cvičišť, stačí rozloha 10—12 hektarů pro prapor k tomu, aby se mechanická stránka boje nacvičila až k virtuositě. Potom snadno přizpůsobíme získané návyky rozmanitému terénu.

Cíl, jehož má být výcvikem dosažen. Nováči musí být úplně vycvičeni v prvním období, které nemůže trvat déle než 16 neděl. Tomu třeba rozuměti tak, že každý nováček musí být dokonale s to zastávat určitou úlohu, v níž musí jeho technická obratnost dosahovati v daném oboru až virtuosity. Většina nováčků musí být s to zastávat

úlohu velitele roje, kusu stanice, jistý počet pak i úlohu velitele družstva (nečítaje v to nováčky v poddůstojnické škole). Každý musí mít nevyhladitelně v krvi jistý počet reflexů, naprosto přesných a jistých, aby překaly i zanedbání výcviku v civilním životě.

Metoda výcviku. Výcvik jednotlivce a výcvik kolektivní. Autor definuje oba pojmy, o nichž se často mluví, takto: Výcvik jednotlivce je výcvik, jehož předmětem je technika jednotlivce, je to výcvik předválečný. Výcvik kolektivní má za účel techniku kolektivní, t. j. zacházení s kolektivními zbraněmi s velkou výkonností. Obě tato odvětví výcviku jsou na sobě nezávislá. První není nikterak přípravou k druhému, a jak často slyšíme, základem technického výcviku nováčků.

Naopak: hlavním základem je výcvik kolektivní, neboť činnost kolektivní, přivádějící k platnosti velice výkonné zbraně dominuje v celém moderním boji; individuální činnost se projevuje jen při zteči a v kritických okamžicích boje muže proti muži. Musí tedy kolektivní výcvik začít ihned.

Kolektivní výcvik se týká především roje, kusu, stanice, jež jsou základními prvky (buňkami) palby, pozorování, spojovací služby. Každá taková buňka obsahuje mocný výkonný stroj. — Potom se pokračuje v základní jednotce, skládající se z několika základních buněk: družstvo, skupina, četa. Končí se výcvikem v rotě (alespoň pokud jde o palbu). — V praporu nekonáme již kolektivní výcvik: tam se již jen aplikuje; to je věc velení a výcviku velitelů, ba lze říci velitelů rot a praporů. — Aby nebylo nedorozumění: učili cvičitel při kolektivním výcviku určitému výkonu, na př. „naplniti zásobník“ nebo „postavit podstavec do polohy nízké“, není to výcvik individuální, neboť nejde o individuální techniku ani o zacházení s individuální zbraní.

Výcvik musí být jednoduchý. Nutno z něho eliminovati vše, co není naprosto nutné. V prvním období výcviku musíme se učit hlavně tomu, co má vojínům navždy přejíti do krve a čeho nezbytně potřebují k přesnému provedení v boji. Nedáváme tedy cvičitelům do rukou služební předpisy, nýbrž pracovní přehledy, plány, programy. V pracovních přehledech musí být každý výkon at individuální at kolektivní, kterému se má učit, dopodrobna popsán. Jen tyto dokumenty dostanou cvičitelé do rukou.

Nesmazatelné reflexy nezískáme, nebudeme-li učit přesným prováděním, a to zvláště v provádění jistých akcí bojových. Neobávajme se ani schemat! Schema prý se nikdy nehodí pro situaci daného okamžiku! To snad platí pro rotu, prapor a výše; ale jistě to neplatí pro velitele družtev, rojů a čet! Ti buď budou mít čas na přemýšlení, nebo nebudou — a pak musí jednati okamžitě. A pro tuto okamžitou reflexní činnost je třeba schemat.

Autor podává příklady takových schemat. Pokud jde o schemata, znázorňující bojovou sestavu čtyř rozvinutě k palbě, zdůrazňuje autor, že sestava musí být hluboká, že mezery a vzdálenosti musí být co největší, ale spojení na dohled musí být zachováno (a to spojení na dohled, ležíme-li při zemi!), a že zadnější družstva musí mít možnost prostřelovati mezerami družtev předních. Autor vůbec pevně prohlašuje, že prostřelování mezerami nutno v budoucím boji považovati za zcela normální věc a nikoli za nějakou umělostku. Hluboká sestava musí být zachována co nejdéle. Jen tak se vyhneme věčným předválečným „švarmliniím“. Je totiž absurdní rozvinouti družstvo předčasně v rojnické proto, abychom vedle výkonného kulometu nechali střilet 5–6 pušek na vzdálenost, na kterou voják nezasáhne ani stodolu (v horečce boje). — Při tom autor vyvrací námitky, že úderníků bude nevyužito.

Mimoto velitel čtyř musí si à priori seskupiti puškové granátníky, neboť jen masivní palbou puškových granátů lze dosáhnouti při zteči rozhodujících výsledků.

Nutno též denně cvičiti zteč.

Autor reaguje proti myšlence, že boj malých jednotek je věc velitelů družtev. Naopak: musíme mít vždy akci zladěnou, spořádanou, vedenou na dohled, zkrátka akci čet.

Virtuosity v provedení dosáhneme jen přísnou specialisací nováčků. Bylo by ovšem nesprávné specialisovati nováčky uvnitř družstva. Je činnost každého jednotlivce v roji, v družstvu jen částí téže úlohy kolektivní, v níž všichni musí být naprosto vyměnitelní. (Pokračování.)

Plukovník Touchon: Pěchota v obraně na širokých frontách.

Plukovník Touchon, do nedávna profesor taktiky pěchoty na válečné škole v Paříži, podává velmi jasnou formou zásady, kterými se má pěchota řídit,

chce-li se brániti na širokých frontách (relativně).

Jak známo, závisí pevnost normální obrany, t. j. obrany, jejímž cílem je udržeti terén stůj co stůj po dobu neomezeně dlouhou, na vytvoření souvislé, husté a hluboké palebné přehrady z palby pěchotních zbraní, hlavně automatických. Tato obrana vyžaduje i souvislosti obsazení bráněné fronty. Čítáme, že v takové obraně může prapor, učený do hloubky asi 1 km, hájiti frontu nejvýš 1 km.

Nejde-li však o to, udržeti se na místě stůj co stůj, můžeme do krajnosti využití výkonnosti každé jednotlivé automatické zbraně a roztáhnouti frontu, abychom nepřítele zdrželi. Je pak jenom nutno, aby přehrada byla naprosto souvislá, ale může být méně hustá a méně hluboká.

Nelehčí formou takové obrany na širokých frontách je t. zv. clona palby (rideau de feu). Je souvislá, ale obvykle méně hustá a hluboká. Zbraně, které ji tvoří, jsou rozptýleny po terénu, mají mezi sebou mezery, do kterých se buď střelí nebo nestřelí; je tu sice souvislost palby, ale ne souvislost obsazení fronty. Souvislost palby je však jen v samé cloně; jakmile nepřítel projde jejím pásmem, stojí jen před jednotlivými zbraněmi, které se navzájem nechrání bočnou palbou. Kulomety, vytvářející clonu, střelí obyčejně na velkou vzdálenost.

K vytvoření dobré clony palby je třeba času k obhlídce (velmi důkladné) terénu. Kulometná rota, která by byla narychlo zasazena s úkolem utvoření clony palby, mohla by tak učiniti dobře na frontě nejvýše 800 m, kdežto po důkladné obhlídce terénu a jeho event. úpravě by mohla položit clonu na frontě 2000 m.

K položení clony palby volíme terén holý, s dalekým výstřelem. Údoli se k tomu málokdy hodí; lépe ploché hřbety.

K objasnění podává autor konkrétní námět a pak historický příklad z ústupových bojů Němců v r. 1918 ve Francii.

Z námětu a z historického příkladu plyne:

K včasnému zahájení palby nutno posunouti kupředu strážné (pozorovatele). Na místech, kde je clona příliš velká, musí být pěšáci (čety, družstva); jednotce, které jest uloženo vytvořit clonu, přidělíme jednotlivá děla na obranu proti tankům, velení nad jednotkami tak roztaženými je nemožné — vše závisí na palbě předem zastřílené; velitel může se uplatnit

jen při počáteční organizaci clony (při vypracování palebného plánu; jednotlivá kulometná hnízda musí mít energické velitele, musí být dobře zásobena střelivem, vodou a potravinami; veškeré palebné prostředky musí být co nejdokonaleji zastřízeny před pozorováním pozemním i leteckým.

Ke konci praví autor, že kulomety potřebují optických zaměřovačů a velmi stabilního podstavce, aby mohly přesně střeliti na veliké vzdálenosti. Mimčo podává některé návrhy rázu organizačního (zesílení pěchoty automatickými zbraněmi, které by byly vezeny v záloze na trénu; zavedení kulometných jednotek (bez pěších jednotek) u divisi atd.).

Plukovník Meilhan: Cvičení na mapě konaná historickou metodou. (Dokončení.)

Kapitán Perré: Vývoj bojového vozu ve Spojených státech.

Informativní článek o amerických typech tanků a o jejich vývoji od světové války. Číselná data jsou čerpana z knihy Heiglovy: *Taschenbuch der Tanks*. Celkem jde vývoj týmž směrem jako ve Francii (na rozdíl od Anglie), t. j. tank je zbraní úplně podřízenou pěchotě, součástí pěchoty, nikoli zbraň schopná samostatných akcí vedle pěchoty.

V kronice cizích revuí jsou recenze článků z *Deutsche Wehr* — duben, květen 1918 — (kulomety v útoku, centralisace a decentralisace velení kulometů) a *Infantry Journal* — červen 1928 — (o užití dýmotvorných látek)

Mjr. gšt. P.-k.

Revue militaire française.

Čís. 87—89, září až listopad 1928.

Mjr. Argenlieu: La bataille de l'Avre. (Pokračování.)

Bitva o zastavení postupu německého průlomu v březnu 1918 pokračuje, francouzské divise rychle dopravené na místo se organizují a 30. března 1918 ustupují jen na posici předem vytčenou, kde došlo k reorganizaci a k upevnění fronty. Ústupem se vyhnuly přední jednotky osamocené porážce. Je velmi zajímavé a poučné, jak generál Debeney, velitel 1. armády, reorganizoval divise, které byly zasazovány po částech a na různých místech fronty, že jejich bojové učenění skýtalo před uspořádáním pestrá mosaiku praporů různých pluků a divisi.

Němci ve snaze proniknouti co nejdále, nejenže připravili co možná největší počet divisi, nýbrž je vycvičili pro boj ve válce pohybné buď v tábo-

rech anebo na ruské frontě. Měli tedy převahu jak početní, tak kvalitní. Na francouzské straně se improvisovalo všechno, počínaje od boje trup až do uspořádání velení armády. Proto první dny nebylo možno zastavit Němce. Během několika dní se přizpůsobili. Vzápětí se do pohybné války, bylo uspořádáno spojení dělostřelectva s pěchotou a zdařilo se jim zastavit postup Němců, jak říká autor proto, „že jej chtěli zastavit“.

Gen. Uzac: De l'ancien au nouveau règlement du service de sante.

Jde o studii nového předpisu zdravotnické služby francouzské armády na základě válečných zkušeností. Je tu uvedeno mnoho příkladů z války pro jednotlivé části předpisu, počínaje od malých operací až do funkce služby u vrchního velitelství armád v poli. (Pokračování.)

Plk. Baills: Franchissement des fleuves en présence de l'ennemi (Pokračování.)

V této stati obírá se autor příklady z války 1914—18.

Rakousko-německý přechod přes Vislu v červenci 1915 blízko Lvangorodu. Podrobně je též popsán v knize gen. Miška „Boj o řeku.“¹⁾ Totéž, pokud jde o přechod Dunaje Rakušany v říjnu 1915 u Smedereva.

Přechod Dviny západní 1. září 1917 u Rigy německou armádou. Operace vedené Němci s 3 divisemi v první linii, 3 divisemi v druhé a 2 divisemi v třetí linii. Konečně 2 divise v záloze. Pro tři divise první linie bylo k dispozici 20 mostních souprav (celkem 234 lodí). Vzhledem na převahu dělostřelectva přechod se podařil při prvním náporu, ač byl prováděn v 8 hod. 40 min. Nutno ovšem uvážit, že nepřítel nekladl vážného odporu při přechodu a po něm pak vůbec ne. Tak ženisté z 29 rot ztratili na mrtvých 1 důst. a 12 mužů. Pluk 2. gardové divise měl za celý den boje 2 mrtvé a 8 raněných.

Přechod Marny Němci 15. července 1918. Idea manévru přejít s armádou von Boehma Marnu mezi Mont-Saint Pére a Vandières, vytvořit solidní předmostí a pokračovat v útoku na Epernay podél obou břehů Marny (likvidace remešské kapsy). Prostředky 12 diví, z nichž 10 mělo opeřovat jižně od Marny s 59 rot. ženise s 35 mostními soupravami. Přes to, že francouzské dělostřelectvo uvedlo jak vojska, tak materiál do nepořádku, přece se ve 3 hod. podařilo Němcům převést po 1500 mužích na divisi bě-

hem 16 minut, jejichž účelem bylo krýt přechod. Ihned počali stavět mosty, a to dva na divisi. Převoz neměl tolik ztrát, ale stavba mostů pokračovala velmi zvolna a za těžkých ztrát. Ve 4 hod. 30 min. vyrazil přece útok, jemuž se podařilo získati terén jižně od Marny, jenž se však během odpodně zastavil před 2. francouzskou linií (pronikl asi 4—6 km), poněvadž nebyl podporován dělostřelectvem, jež nemohlo přejíti. Z 14 mostů započatých bylo dohotoveno 9, kromě několika přechodů pro pěchotu. Přechod byl v stále palbě francouzského dělostřelectva, takže zásobování a odsun byly po mostech skoro nemožné. Situace jižně od Marny byla neudržitelná, proto bylo rozhodnuto, že v noci s 19. na 20. červenec bude proveden ústup. Z mostního materiálu byla odvezena jen nepatrná část. Ženíjní roty měly velké ztráty. Celá německá armáda měla mnoho mrtvých a raněných. Zajatců mnoho nebylo.

Z toho vyplývá, že:

období krise u útočníka je tenkrát, když gros jeho dělostřelectva nemůže podporovati boj s jednoho břehu na druhý a má nastati posun dělostřelectva. To je asi 4—5 km za řekou. Z toho lze dedukovati, že druhá linie odporu má býti asi v této vzdálenosti, kde můžeme snadno zastavit útok,

nezbytno používatí dýmové clony při stavbě mostů a jako ochranu komunikací k nim vedoucích,

nutno mít dostatečný počet mostů, má-li se ihned pokračovati v útoku, tedy nutno jich předvídati mnohem více, neboť některé se nepostaví,

nutno mít speciální materiál na převážení, aby netrpěl materiál připravený k stavbě mostů, jehož se bude vždy nedostávat. To vše souvisí i s dopravou a s úschovou materiálu před útokem,

poloviční úspěch, před protivníkem odhodlaným, musí vésti ke katastrofě.

vésti demonstraci na široké frontě, což se v tomto případě stalo.

Přechod Piavy Rakušany 15. června 1918. Je uvedena velmi podrobná studie, jež se v mnohém podobá důkladnější práci uveřejněné v uvedené již knize gen. Miška „Boj o řeku“.

Kritické úvahy o přechodu:

dělostřelecká příprava měla přesahovati šířku přechodu, neboť obě křídelní divise byly vydány bočně palbě, musí býti uchována převaha dělové palby a převaha ve vzduchu,

mít zálohu mostního materiálu a techn. trup,

ochrana materiálu proti útokům po

¹⁾ Vydal Vědecký ústav vojenský.

vodě, jež jsou velmi snadné při přechodu přes bystrin.

Pplk. Bru a mjr. Cortot: *La conquête et la nettoyage de la Khouta*. (Pokračování.) Upevnění výsledků ofensivní operace, vedené proti povstalcům v Damašku v Syrii. Jde o boj malých jednotek složených ze všech zbraní.

Mjr. Sanguinède: *Le corps des officiers d'administration du Service d'Etat Major et du Rekrutement*. Článek pojednává o utvoření, historii a službě důstojníků administrativních a doplňovacích. Tato kategorie byla totiž zrušena zákonem z 28. března 1928. Nebyla však dosud projednána její organizace, jež má být uvedena v zákoně o početních stavech.

Pplk. Mayer: *General Brialmont*. Je monografická práce o tvůrci antverpské pevnosti, který sloužil v belgické armádě od r. 1841—1892 a byl též povolán Rumunskem, Řeckem, Siamem, aby upravit různé jejich pevnosti.

Plk. Goudot: *L'opération effectuée sur Bou Ganous*. Stať z bojů franc. armády v Maroku, jednájící o bojích u Bou-Ganous 25. září 1925.

Plk. Grosset: *Monographie de combat*. Práce obsahuje způsob, jak třeba studovat a připravovat se dříve, než začneme popisovat některou bitvu. Jeho rady jsou velmi cenné a plynou nejen ze studia, nýbrž z vlastní zkušenosti získané během literární práce. Uvádí:

spisovatel nemusí být zběhlý ve věcech vojenských, neboť zásady boje nejsou tak složité,

materiál se pak čerpá z dokumentů oficiálních (pochod, deníků, rozkazů, hlášení) a z výsledku svědků. Na oběi nutno dáti pozor a pečlivě zkoumati pravdivost, neboť jako skutečný rozkaz nemá ceny, nebyl-li vyplněn, tak svědek, jenž pod dojmem boje vidí mnohé věci jinak, není zcela věrohodný.

Hlavní práce je spojena se schráněním a tříděním materiálu, které trvá i několik let. Proto musí být konečná redakce dokonalá. Nutno uvážiti, jaké zlo může způsobiti špatně zpracovaná událost. Je třeba se vžiti do úkonů, jež se tehdy konaly, a takto je posuzovati. Pozor na nemístnou kritiku.

Gen. de Barbeyrac de St. Maurice: *L'ajustage de feu et la manœuvre*.

Tento článek se obírá otázkou spojení mezi pěchotou a dělostřelectvem. Problém řeší na podkladě „poste de travail“, jenž je vybaven pojítky a udává podrobnosti provedení pro zbraně podporující pěchotu podle hlavních směrnic velitelů praporů nebo pluků. Žádost pěchoty je rozhodující. (Pokračování)

Mjr. Oudet: *Sur les méthodes d'étude des nouveaux matériels de guerre*.

Článek jedná o způsobu práce a zajištění materiálu pro případ války — o přípravě mobilisace průmyslové výroby. Podrobně probírá: pravomoc velitelství a technických služeb; výběr konstruktérů; úloha státu a konstruktérů; jak zainteresovati průmysl, aby věnoval pozornost též zájmům státu; jak se uvarovati obtíží během studií různých problémů; tajnost studií; uskutečněný pokrok.

Pplk. gšt. Vejmelka.

b) Revues belgické.

Bulletin belge.

Ročník 1929, červen-červenec.

Une journée de défensive (pplk. gšt. Janssens), červen 1929.

Pokračování překladu článku uveřejněného v německém voj. časopise: *Kriegskunst in Wort und Bild*, roč. V. (1929).

Le général baron Jacques de Dixmude (mjr. gšt. Dendal) červen 1929.

Reč, kterou bylo vzpomínáno osobnosti a vojenských skutků generála barona Jacques de Dixmude, hlavně za světové války, pronesená na schůzi „Union coloniale“ 14. dubna.

Dispositif pour l'étude en chambre du pointage indirect à la mitrailleuse Maxim lourde (škpt. Lesir), červen 1929.

Návod, jak vyučovati v učebně nepřímému zaměřování těžkým kulometem „Maxim“.

Le nouveau brancard du service de santé de l'armée belge (mjr. lékař Sillevaerts, červen 1929).

Pokračování článku o nových polních nosítkách zavedených v armádě belgické.

Remorque citerne pour char léger Renault (por. de Grave), červen 1929.

Popis nového způsobu zásobování — hlavně benzinem — u lehkých tanků Renault s použitím malé přívěsné cisterny, která pojme vedle 200 kg náhradních součástek — 300 litrů benzínu a váží asi 1000 kg s nákladem. Tento způsob se velmi osvědčil za bojů v Maroku. Vynález francouzský.

Les opérations de l'armée.

Červen 1929.

Líčení událostí od 26. ledna do 10. dubna 1915.

Quelques aspects de la campagne des autos-cannons mitrailleurs en Russie (generalmajor Semet), červen 1929.

V roce 1915 pomýšlelo se na využití úspěchu po proražení fronty lehkými prvky, jimž by byla přidělena obrněná auta. Myšlenka nemohla být uskutečněna na západní frontě, kde zákopy ustálené fronty byly pro ně značnou překážkou, a proto oddíly anglické a belgický oddíl obrněných aut byly dány k dispozici ruské armádě, která — nemajíc takových překážek — mohla jich lépe využít.

Velitel belgického oddílu — nynější generalmajor Semet — vzpomíná v tomto článku na boje v Rusku, kterých se se svým oddílem zúčastnil. R. 1916 byl přidělen VI. arm. sboru, s nímž útočil u Zborova, pak se 7. armádou u Svislouny. R. 1917 vrátil se zase k VI. arm. sboru do úseku Ezerna.

Líčí tuhou kázeň carského vojáka, obdivuje se jeho houževnatosti; vypráví o zhroucení fronty, o úpadku a rozkladu kázně ruského vojska. Snaží se rozhořem příčin rozkladu vyvoditi závěrem prostředky na ochranu proti podratným snahám nepřítele zničení kázeň a morálku protivníka tak, jak to učinili Němci Rusům.

Na konec zhodnocuje význam zasažení belgického oddílu obrněných aut v prospěch ruské fronty od svého příchodu až do konce 1917, kdy byl odeslán na západní frontu po rozpadení ruské fronty spojenecké.

Les opérations de l'armée belge.

Červenec 1929.

Události do 5. června 1915.

Plk. gšt. Tasniers, La tactique des renseignements.

Autor, dlouholetý profesor válečné školy, po úvodě, v němž poukazuje na potřebu zpráv pro rozhodování velitelů velkých i malých jednotek, a na obtíže, s kterými se setkává zpravodajská služba za dnešního způsobu válčení a které budou v budoucnu ještě větší, uvádí v první kapitole základy, jimiž se řídí zpravodajská služba.

Vypočítává nejprve prameny, kterými jsou:

Boj: skýtá nejlepší a nejnovější zprávy — často je to jediný prostředek.

Terén: na něm závisí operace. Jeho svědomité studium — ať podle mapy nebo podle pozorování nebo podle fotografických snímků — dovolí nám uvědomiti si možnosti nepřítele, známe-li jeho prostředky, všeobecnou situaci a způsoby boje.

Pozorování:

a) pozemní nabývá důležitosti již od divise a je nejdůležitějším prostředkem v rámci vojskového tělesa. Dává dobré výsledky, je-li organizováno; nemá být ani v noci přerušeno. Osobní pozorování velitelů má za vedení boje velikou úlohu;

b) vzdušné se stále zdokonaluje; vyžaduje však příznivých podmínek povětrnostních.

Fotografické snímky vzdušné a často pozemní, které doplňují první, jsou pramenem velmi přesných zpráv a jsou zároveň kontrolou zpráv získaných jinými způsoby.

Naslouchání:

a) „jednoduché“ nahrazuje, za tmavých nocí pozorování a je pravidlem pro vojska, která jsou v dotyku s nepřítelem;

b) „elektrické“ (kamž patří také radiogoniometrie) vyžaduje specializovaného personálu a je nástrojem štábu velkých jednotek.

Zajatci: mohou dáti mnoho zpráv, jež však nutno kontrolovati. Vyslýchající musí ovládati mluvu a organizaci nepřítele, jeho dřívější operace a musí znáti situaci okamžiku, jakož i zprávy, jichž velitelství potřebuje.

Dokumenty: hlavně vojenské, mají značnou důležitost.

Obyvatelstvo může dodat zprávy nestejné ceny, které však nutno přezkoušeti, poněvadž obyvatelstvo loyální má snahu dodat zprávy stůj co stůj a často nadsazuje; obyvatelstvo nepřátelského smýšlení vypovídá často vědomě nesprávně a proto je nutno je vyslýchati jako zajatce.

Telegrafické a telefonické sondování je možno zříditi jen na vlastním území.

Průzkumnými orgány jsou:

Pěchota — která zpravuje hlavně bojem, pozorováním, zajatci (dokumenty).

Lehké prvky — pozorováním a zajatci (někdy obyvatelstvo).

Dělostřelectvo — hlavně pozorováním, které vzhledem na organizaci, přístroje a poměrnou stabilizaci svého umístění je přesnější než u pěchoty.

Zenijní vojsko — se specializuje na studium obranných prací, komunikací a ničení.

Spojovací služba — se obírá nasloucháním a radiogoniometrií.

Letectvo — pozoruje a fotografuje.

Štáby — vyhledávají zprávy studiem terénu, různých dokumentů, pozorováním, výsledkem zajatců a osobními obhlídkami.

Zprávy se vyhledávají podle určitého plánu, v němž musí být zahrnuty:

a) zprávy, které chce vědět nadřízené velitelství,

b) zprávy, jichž je třeba k vedení vlastních operací a

c) zprávy, jež jsou nutné, aby byly dodány podřízeným.

Zpravodajský plán se uvádí v činnost rozkazy nebo směrnici a u malých jednotek osobním stykem. Rozkazy musí být jasné a přesné; nemají být v nich označovány zprávy důležité a méně důležité, poněvadž méně důležité zprávy by mohly být vykonavateli zanedbávány. Důležitost (nutnost) jednotlivých zpráv má být zdůrazněna udáním hodiny, do kdy zpráva musí být dodána.

Povinnost vyhledávání zpráv nemá být omezena na orgány určené velitelstvím, nýbrž vyhledávat zprávy je povinností každého příslušníka armády.

Zachycení zpráv má být provedeno ihned na místě jasnými a přesnými poznámkami, jimiž nutno podporovat paměť. Získané zprávy musí být včas dodány, aby jich mohlo být využito; proto nutno v rozkaze uvést jednak hodinu a místo, kam se mají zasílati, jednak pojítka. Některé zprávy, jež mohou být podkladem pro rozhodnutí, jsou zaslány ojediněle, ostatní ve formě celkového hlášení.

Nejtěžší je studium zpráv, které vyžaduje důkladného výcviku. Každou zprávu nutno studovati s těchto hledisek:

a) Odkud přichází? — Podle původu zprávy je třeba ocenit důvěru k ní; výpověď zajatcova je méně přesnější než občana, hodného důvěry, hlášení jednoho pozorovatele vzbuzuje větší důvěru než druhého, neboť první je velmi svědomitý atp.

b) Je-li přesná? Rozborem pátráme po přesnosti. Určitá událost může být dobře pozorována, ale nepřesně vyjádřena; doporučuje se proto vyslechnouti autora zprávy, je-li to možné, nebo dát zprávu ověřit jinak.

c) Co znamená? Aby byla určitá zpráva, která může být mnohoznačná dobře tlumočena, musí být zasazena do rámce situace, jaká právě je.

V závěru takového studia nutno rozlišit jisté věci od nejistých a poukázat na možnosti nepřítelů.

Takto získané a zhodnocené zprávy musí se roztržiti a odeslati podřízeným jednotkám tak, aby jich mohly využít, a to buď hned (zprávy důležité) aneb ve formě přehledu zpráv.

Zprávy o celkové situaci nepřítelů, které zajímají jen velké jednotky, jsou zpracovávány štáby těchto jednotek.

Jednotky mezi sebou si vyměňují jen zprávy pro součinnost v boji důležité, anebo tenkrát, kdyby dodání zpráv nadřízeného velitelství bylo delší než vzájemná výměna.

Došlých zpráv se pak využívá tím, že jsou odpovědným velitelem nařizovány podniky odpovídající situaci.

Plk. Grade: Tir sur chars de combat.

Pisatel — velitel střediska technických studií dělostřelectva — uvádí v úvodu příklady¹⁾ z války 1914—1918, jimiž podpirá nařízení předpisů, že neúčinnější palbou proti tankům je přímá palba jednotlivých děl.

Vycházejí z předpokladů o používání tanků v budoucnu, uvedených předpisy (hromadné použití s překvapením, na široké frontě, s učením do hloubky ve směru hlavního úsilí), má autor za to, že jednotlivé dělo bude musit být připraveno střeliti na větší počet tanků a na krátkou vzdálenost, což znamená, že musí střeliti rychle a přesně a na vzdálenosti nejvýše 1000 m.

Míření musí být přímé: míříce nutno vycvičit tak, aby uměl střeliti podle pocitu, tak, jak se střelí při honitbě, a nezdržoval se dlouhou manipulací. Úvahami, podepřenými příklady (při čemž má na mysli 75 mm dělo), dospívá k názoru, že je nejlépe zahájit palbu na vzdálenost asi 300 m, poněvadž na tuto vzdálenost vlivy, s nimiž nutno počítati při míření (jako vliv větru a šířka cíle při míření do šířky a změna hledí při míření do dálky) jsou nejmenší.

¹⁾ 15. června 1918 u Coeuvres-Valsery mělo přejít 25 tanků přes most, na který střelily těžké baterie. Jen jediný tank byl zasažen střelou 240 mm. Za to: v dubnu 1917 bylo zničeno deset tanků dělem střelícím na vzdálenost 200 m za 10 minut; v červnu 1918 u Grand-Rozoy byla zničena četa tanků ve dvou minutách dělem na 100 m; v říjnu 1918 u Thielt byly zničeny tři tanky z pěti v několika minutách dělem střelícím na vzdálenost 150 m.

Umístění děla má být na vnějších hranicích posíle hlavního odporu, má mít dobrý výhled jak čelní, tak do boku; jeho postavení má být tak upraveno, aby mohlo sledovat pohyb tanku do stran. V hornatém terénu bude umístěno před hřbetem. Vždy musí být velmi pečlivě maskováno.

Velitel děla je úzce spojen s místním velitelem pěchoty, poněvadž dělo je součástí opěrného stanoviště nebo střediska odporu a má, nepoužívá-li nepřítel tanků, střeliti proti jeho pěchotě.

Důležité body v předpolí mají být předem až na 20 m přesně určeny: místa, jež jsou překážkami pro tanky, a kde tanky musí zpomaliti rychlost, mají být vytyčena a přesně určena. Palbu je nutno zahájit hned, jak tank přijede do blízkosti určených a vytyčených bodů, a to seriem po pěti ranách.

Pisatel pak v úvahách o budoucnosti protitankové palby načrtává charakteristické vlastnosti protitankového děla, kterým nutno nahraditi dosud používané 75 mm dělo. Jsou to: ráže 75 mm, počáteční rychlost 575 m, ocelový náboj s 300 g náplně, mechanický tah pásy tak, aby se dalo dopraviti do předních linií pěchoty, lehké brnění, podstavec dovolující míření do všech stran, vypálení tak zařízeno, aby mohlo být provedeno mířicem, rychlost asi 20 ran v minutě.

Dělo má být tak zařízeno, aby se mohlo uplatniti za postupu jako doprovodná zbraň.

Na to navazuje úvaha o doprovodných dělech pěchoty a přichází k závěru — poněvadž je těžko zhotoviti dělo, které by mělo strmou dráhu střely a zároveň mohlo vyvinouti dostatečnou počáteční rychlost, jež by stačila k probití tanku —, že pěchota potřebuje dvou děl různé ráže, a to jednoho s plochou a jednoho se strmou dráhou střely; navrhuje, aby pěšímu pluku byly přiděleny dvě baterie s plochou (47 mm kanon) a každému pěšímu praporu 1 baterie se strmou (moždík Stokes) dráhou střely.

Pplk. gšt. Janssens: *Mne journée de défensive*. Pokračování překladu článku z německého časopisu

„Kriegskunst in Wort und Bild“, roč. V. (1929).

Kpt. gšt. Wanty: *L'observation d'infanterie*. Autor článku ukazuje velmi povšechně na konkrétním příkladě organizaci a činnost pozorovací sítě v rámci pěšího praporu v obraně na široké frontě (6 km) a při ústupu.

S některými věcmi této studie přece není možno úplně souhlasiti, jmenovitě pokud jde o užití pozorovacích rojů velitelů všech rot na zajišťovacím sledu. Pisatel pravděpodobně zapomněl, že v době, kdy velitelé rot budou jich nejvíce potřebovat, t. j. v boji o sled odporu, nemohli by jimi disponovati, poněvadž by právě ustupovali ze zajišťovacího sledu.

Také rozdělení jednoho pozorovacího roje praporu na dvě části nutí k poznámce. Důvodem pro složení roje (1 poddůstojník a 2 pozorovatelé), je zajištění nepřetržitosti pozorování uvnitř tohoto roje, neboť pozorování je velmi namáhavé a vyžaduje častého vystřídání, vedle jiných úkonů, jako je úprava pozorovatelný, psaní hlášení, event. jich postupování signálací atd. Rozdělením roje tato nepřetržitost není zajištěna. Vhodnější však kombinací použitých praporečích a rotních pozorovacích rojů dalo by se dosáti nejen souvislosti, ale i nepřetržitosti pozorování celého úseku, i když pro jeho šířku a nepříznivý terén nedostačují praporeční roje, lépe, než způsobem, který navrhuje autor.

Mjr. F. Delvaux: *La survie d'un peuple*. Autor chce v delším pojednání podati povšechnou historii Jihoslovanů, v níž události vojenského rázu, jako je porážka u Kosova, vítězství u Kumanova a Monastýru, vpád Raků do Srbska 1914, ústup přes Albánii a konečně vítězný postup r. 1918, určil za stěžejní části, podle nichž své vypravování dělí.

Po úvodě, v němž připomíná velkou podobnost historie Belgie s historií Srbska, obírá se v první kapitole zběžně dějinami Srbů, Chorvatů a Slovenců od V. století po Kristu až k bitvě u Kosova a k jejím následkům a končí přehledem důležitějších událostí až do XIX. století. (Pokračování.)

Mjr. gšt. J. Fetka.

c) *Revue* německé.

Wissen und Wehr.

5. sešit, květen 1929.

Professor Dr. Herrmann Stegemann: Foch — Versuch einer Deutung.

Autor výslovně podotýká, že naprosto nechce zmenšiti velikost Focha jako stratega, nýbrž že jeho článek je pokusem nastíniti osobnost nejšťastnějšího vojevůdce světové války. Bedlivě prostudoval již dávno před válkou

obě Fochova hlavní díla, zásady války a o vedení války, která Foch po 30leté pilné vojenské přípravě vydal v době, kdy byl velitelem francouzské válečné školy. Již tehdy byla autoru nápadná jistota, s jakou Foch svá jasná, duchaplná díla, zabývající se zdánlivě všeobecnou teorií, postavil sice zastřeně, avšak výhradně na stanovisko války Francie s Německem. Netvoří snad vlastní systém válečného umění, nýbrž analyzuje německý způsob vedení války, podrobuje jej kritice, hledá opatření, kterými by jej oslabil, a sestavuje tak z těchto opatření a se zřetelem na psychologii protivníka francouzský způsob vedení války. Autoru článku bylo prý již tehdy zřejmo, že, ujme-li se tato metoda, přenechá Francie svému nepříteli vědomě na počátku operací iniciativu, aby mu ji ve vhodném okamžiku vytrhla překvapujícím protiútokem. (K tomu podotýkáme, že se autorovo očekávání nikterak nesplnilo, neboť francouzský válečný plán z roku 1914 byl ze základu ofensivní a nepomýšlel nikterak na to, aby Němcům přenechal iniciativu.)

Foch byl dítětem štěstí. Válečné štěstí, často na první pohled ničím neodůvodněné, vyžaduje však ve skutečnosti okamžitého a jistého postřehu ve spojení s důvěrou v sebe a v budoucnost. A Foch měl více než štěstí, ukázal obdivuhodnou pevnost a nezdolnou vůli neuznat se nikdy poraženým. Jeho tvůrčí síla není bouřlivě iniciativní, přijímá spíše popud zvenčí, musí být od protivníka vyprovokován, aby udeřil. To tkví v jeho povaze, to učinil vědomě svou doktrinou. Nedokázal sice průbojného tvůrčího vojevůdcovského genia, za to však nikdy nezklamal, učinil vždy správná opatření, jednal pevně, přímo, důsledně a bezohledně. Charakter dělá vojevůdce. Při tom měl vždy štěstí, že nebyl nikdy postaven na místo, kde by neúspěch mohl mít za následek úplnou ztrátu bitvy nebo dokonce celého polního tažení. Zde asi autor sám cítí, že jeho tvrzení je odvážné, přihlédně-li se k významu Fochova poslání na př. za bitvy u Yperu r. 1914, za italské porážky r. 1917 a za poslední německé zoufalé ofensivy r. 1918 a proto svůj názor vysvětluje tím, že Foch byl zavolan vždy teprve tehdy, když se sice zdálo vše již ztraceno, kdy však ve skutečnosti krise dostoupila vrcholu a nastal už obrat k lepšímu.

Tuto charakteristiku veliké Fochovy osobnosti odůvodňuje autor stručným náčrtem jeho činnosti za války. Při vypuknutí války stojí jako velitel XX. arm. sboru v Lotrinsku, aby byl v brzkou jmenován velitelem nově utvořené 9. armády, s kterou se účastní bitvy na Marne. Po tři dny vydán moc-

nému náporu 2. německé armády a ohrožován v boku útokem 3. něm. armády cítí Foch, že nesmí povoliti, že musí stále bojovati, poněvadž jako dobrý psycholog vystihl, že Němcům musí dojít dech. Je všude, nabádá, povzbuzuje, rozkazuje, a třebaže byl zatlačen o 10 km nazpět, neztrácí hlavu a s pevnou vůlí, neporažen, hlásí „můj střed povoluje, pravice ustupuje, situace výborná, útočím“. 9. září Němec zastavil své útoky a počíná ustupovat, Foch ještě téhož dne žene bez ohledu na únavu svých vojsk své čelní prvky za ním, aby již 10. září byl s celou armádou na postupu.

O několik neděl později, u Yperu, chtějí Angličané po těžkých ztrátách ustoupiti. Foch však svou neústupností a neúnavnou přesvědčivostí dosáhne, že vydrží — a podaří se mu to. Ypern a tím i pobřeží kanálu La Manche je zachráněno, německý pokus o nový obchvatný manévra a o přechod k pohybné válce je překažen. Za podobný úspěch děkuje Foch své neoblomnosti i r. 1917, kdy se mu podaří organizovati italský odpor na Piavě, ač Cadorna zamýšlel po osudné porážce svých armád ustoupiti až na Mincio.

V březnu 1918 je Foch jmenován generalisimem v době, kdy Němci dosáhli již svých prvních úspěchů. Není volán, aby útočil, jako spíše, aby odvrátil hrozící pohromu. Čím tísnivější je situace, tím potřebnější je klid a nezlomná vůle vrchního velitele. Foch je pravým mužem, cítí se v svém žylu. Jeho neoblomnost dodá všem nové naděje, podaří se mu zřídit novou přehradu německým náporům, zadržeti je a současně soustřediti silné zálohy na rozhodujícím místě. Tak ovládl pevnou rukou velice kritické situace německé ofensivy, aby přešel k protiútoku, který, třebaže nebyl dílem geniálním, byl veden mistrně a v správný okamžik a přinutil Němce k ústupu.

Tak přišla doba, kdy Foch přešel v srpnu 1918 sám k ofensivě. Nepodařilo se mu prakticky uskutečniti rozhodující manévra tak, jak o něm teoreticky psal v svém díle o vedení války, přes svou snahu o takový manévra nedosáhl více, než že zatlačil mnohými úspěchy na různých místech německé armády nazpět. Nezapomněl však na rozhodující úder, ke kterému ještě v listopadu soustřeďoval na 30 divisí v prostoru kolem Verdunu, k jeho provedení však již nedošlo, poněvadž toho nebylo třeba. Právě tato okolnost svědčí o vyrovnanosti jeho velikého talentu, že se nedal strhnouti k dalším krvavým, třebaž slibným bojům, nýbrž dosáhl vynucením příměří v lese u Compiègne svého největšího vítězství.

Generalleutnant a. D. v. Metzsch:
Bemerkungen über Heer und
Demokratie.

První poznámek, které na sebe sice nenavazují, mají však společný účel, t. j. zabývají se poměrem armády k státu a k občanstvu, a které vycházejí ze stanoviska, že armáda a demokracie nejsou protivy, že by se však jimi mohly stát, kdyby jim chyběla společná základna národního citění nebo kdyby byly falešně pojímány. Cílem poznámek je osvětliti, že zdravé vojenství nesmí záviseti na stranicko-politických otázkách. Armáda má býti především vojenským útvarem, poněvadž by ji její převážně demokratický ráz rychle zapletl do denních politických sporů. Autor neřeší tyto otázky všeobecně, nýbrž zabývá se vzájemnými poměry a vlivy dnešního německého státu a jeho armády.

Demokratická etika není po názoru významných demokratů něco naprosto jasného, bývá za různých dob od různých apoštolů jinak vykládána a uplatňována. Vedoucí osobnosti jsou důležitější než jejich systémy. Demokracie nalezne tím silnější ozvěnu, čím bedlivěji bude pěstovati etický patriotismus.

Vojenská etika značí souhrn smyslu pro poslušnost, povinnost, obětovnost, lásku k vlasti, čestnost, statečnost a družnost. Je nerozlučitelná od touhy po svobodě a samostatnosti vlasti; kde není této touhy, není ani vojenské etiky, vojn se stává policistou. Vojsko není určeno pro vnitřní boje, vyjma nepokoje velkého rázu, ale i ty se přičií zdravému vojenskému citění, které musí směřovati především k obraně hranic státu.

Státní etika se nemůže rozvíjati tam, kde panuje beznadějnost a resignace. Dobrá pověst státu může podle okolností znamenati více než síla. Prohlášení Německa za republiku bylo pro miliony Němců deprimujícím zklamáním a ani nejostřejší odsouzení starého státu nemůže nic změnit na skutečnost, že nová ústava byla Němcům doporučena od nepřítele za účelem oslabiti stát.

Co stvořila století, to se neodstraní škrtem pera. Tak se to má i s rodovým šlechtictvím. Zapomíná se, že s přednostními právy byly spojeny i tvrdé větší povinnosti. Nebylo mnoho občanů, kteří by sami chtěli za těchto okolností se šlechtou měnit. To, že v některých částech armády byl důstojnický sbor složen výhradně ze šlechticů, nebylo šťastným řešením, naproti tomu však mnohý z těchto šlechtických sborů podal co do výkonnosti a smyslu pro povinnost to nejlepší, co bylo mož-

no si představit. Dojista škodí důstojnickému sboru příliš velký majetek více než existence předků.

Šlechtictví z povolání se vždy shodovalo se zdravým citěním národa. To vidíme všude, i Amerika má šlechtice po svém rázu, kteří v svém povolání obzvláště vynikli. Demokracie sice vždy bojovala proti agrární aristokracii, šetřila však klerikální a vůbec si nevšímala kapitalistické. Dobré vojsko, ať slouží státu jakékoli formy, nemůže postrádati značných aristokratických vlastností.

Občanstvo nebylo vždy zúčastněno při vedení státu a armády tak, jak by to odpovídalo jeho významu. Již za války se mnoho změnilo a dnes vládnou úplně jiné poměry. Přes to se však německá demokracie dosud nespřátelila s existencí důstojnického sboru tak, jak by si bylo přáti. Nejhorší z příčin je ta, že neprávem vidí v armádě nebezpečí pro občanskou svobodu místo naděje na národní samostatnost.

Proti židovstvu bylo dříve často nesprávně postupováno. Nelze však popřít, že jsou proti němu oprávněné námitky. Čistá záliba k pravému vojenskému povolání byla u židů řídká, žádoucím se jim zdál důstojnický sbor pro svůj společenský význam. Dnes, kdy všechny překážky padly, strání se židé armády, snad se jim zdají jiná povolání výnosnější a pohodlnější.

Výraz „západní“ je německým vojnem nenáviděn, skrývá-li narážku na domnělou německou méněcennost. Není důvodu pokládati západní za lepší. Německo může býti zachráněno jen německou prací a proto se musí celý národ jednomyslně připravit na budoucí krizi, jinak zajde jeho národnost. To jsou slabosti a nebezpečí neuvědomělé demokracie. To se netýká jen branné myšlenky, nýbrž i umění a všech kulturních otázek vůbec.

Bylo by bývalo logické, kdyby presence počty staré armády byly zvyšovány úměrně se vzrůstem obyvatelstva. To a náležitá péče o přiměřené vyzbrojení armády bylo by ostatně i v zájmu dělnictva. Demokracie tuto souvislost nepochopila na škodu Německa. Za dnešních poměrů není vůbec žádného vztahu mezi počtem obyvatelstva a armády. Socialisté varují své strany před vstupem do armády, ač přece čistě demokratická zásada předpokládá, že se nikdo nesmí vyhnouti obraně země.

Doplňování důstojnického sboru znamená vybrati si nejlepší z nejlepšího. Při tom rozhoduje jen osobní schopnost, bez zřetele na původ. Ovšem není možno se zříci požadavku

vyššího vzdělání, neboť jest jedním ze základů, na nichž spočívá autorita důstojnictva. Pokud jde o výchovu důstojníků, je třeba osobnosti silného charakteru, pevné vůle, nesoucích radostně odpovědnost, umějících nejen rozkazovat, ale i poslouchat a sloužících proto všem vojínům za příklad. Není třeba dalekosáhlých psychologických studií, za to však srdce a porozumění pro podřízené, což ostatně je nejlepší praktickou psychologií. Výchova k politické oportunitě je hrotem pro důstojnický sbor. Armáda neslouží stranám, nýbrž státu a musí býti ušetřena politických bojů. Že v ní musí býti vyvinut smysl pro stavovskou čest a tradici, je autoru samozřejmé.

Autor nesouhlasí s demokratickým názorem, jako by otázka státní formy a ústavy byla něco všeobecného a nesouvisela těsně se specifickými vlastnostmi toho onoho národa. Výsledky, kterých bylo v dnešní německé armádě dosaženo se zřetelem na pozitivní státní výchovu, jsou vzorné. Stalo se tak bez přehálení a postupně, se správným hodnocením velkých skutků zasloužilých německých panovníků. Právě tak jako nová ústava nebránila armádě ve vnitřním upevnění a vývoji, právě tak nebrání německému národu, aby se opět spojil a vzpřimil. Otázka ústavy je vedlejší, hlavní je, aby obživla láska k vlasti opět ve všech vrstvách obyvatelstva. Ať se německý stát vyvine tak neb onak, vždy bude potřebovat zdravé a na vojenské ctnosti bohaté armády. Demokratické učení, že všechna moc pochází z lidu, bude mít teprve tehdy morální smysl, bude-li se toto demokratické právo zakládati na národní povinnosti, nasadití hrdlo i statky za svobodu a samostatnost státu.

Major Mundt: *Der Entwicklungsgedanke in der Wehr-geschichte.*

Autor se obrací proti článku *Entwicklung und Kriegswissenschaft*, uveřejněnému v 10. sešitě ročníku 1928 revue *Wissen und Wehr*, jako by se studium válečných dějin obíralo jen minulostí a nepřihlíželo dostatek k vývoji v budoucnosti, a dokazuje, že se dnešní historická věda zakládá úplně na myšlence vývoje.

Hauptmann Hans Rohde: *Die deutsche Auslandsforschung seit dem Weltkrieg.*

Článek popisuje účast německé vědy při probádání méně známých částí světa v době světové války. V stručných rysech a za pomoci přehledného náčrtu popisují se cesty do Číny, Tibetu, střední Asie, Indie, do malajského souostroví, Arabie, Mongolska, Sibíře a Turkestanu.

Oberst a. D. Ludwig Lange — *Die Meuterei in der französischen Armee im Jahre 1917.*

Článek cituje rozkaz, který vydal v lednu 1917 Clémenceau, aby učinil přítrž nepořádkům a nevojenskému ústrojí a chování důstojníků i vojáků v zápolí. Dále se všeobecně zmiňuje o nekázní a o vzpouřích, které propukly u některých jednotek francouzské polní armády po nezdaru Nivellovy ofensivy, které však byly překonány zdravým duchem a vlasteneckým nadšením jádra národa.

Vojensko-politický přehled jedná o vojensko-politické situaci Itálie. Článek, doložený dvěma náčrtky, podává základy, příčiny a cíle italské zahraniční politiky v otázkách středo-mořských, koloniálních a balkánských. St.

d) *Revue mad'arské.*

Magyar Katonai Közlöny.

Ročník XVI. (1928), 1. sešit.

G. K.: *Palebná ochrana, obrana protiletadlová a protitanková.* (S 5 náčrtky.)

Pojmem „palebná ochrana“ rozumí autor pohotovost a palbu oněch zbraní, které umožňují pohyb vlastních vojsk i na větší vzdálenost. Nejlepší by bylo vyzbrojit těmito zbraněmi pěchotu, poněvadž přináší rozhodnutí; to by však změnilo podstatně její pohyblivost. Proto se má pěchota vyzbrojiti takovými zbraněmi, jejichž váha není na újmu pohyblivosti, ale na každý způsob musí poskytovat náležitou palebnou ochranu. Tomuto požadavku se vyhová nejlépe tím, když těžší zbraně (kulomety, děla) rozdělíme na menší

části, aby mohly pěchotu podporovati za všech okolností. Těžší zbraně, které se nedají pro svou velkou váhu rozčleniti mezi pěchotu, pojme dělostřelectvo. Zbraně pěchoty obstarávají palebnou ochranu na menší, dělostřelectvo na větší vzdálenost. Z toho je nejlépe viděti, že pěchota, jejíž zbraně obstarávají ochranu jen na kratší vzdálenost, potřebuje cizí pomoci. Vlastní palebnou ochranu uplatní jen na menší vzdálenost. Nejvíce je potřebí palebné ochrany a protitankové ochrany na rozhodující (menší) vzdálenosti. Naproti tomu musí se počítati se zasažením letectva od začátku, poněvadž letectvo má při přepadu na transporty na začátku války možnost samostatně se uplatniti. Před frontou nepřítele střetneme se nejprve s obrně-

nými vozy nepříteli; proto musí býti palebná ochrana a protitanková ochrana dobře organizována, a to u předních sledů silněji než u zadních sledů. Protože palebnou ochranu obstarává ponejvíce dělostřelectvo, musíme též k pěchotě přidělit dělostřelectvo. Při nočních pochodech je místo těžkých zbraní vzadu, ale jakmile přicházíme do prostoru ovládaného palbou nepřítel, přitáhne si velitel během rozčlenění i těžké zbraně kupředu pro palebnou ochranu. Při střetnutí je důležité vědět, nenarazíme-li na dobře vybudovanou posíci, což by bylo v náš neprospěch. Naproti tomu vázanost nepřítel místem umožňuje nám časem plánovitě vybudování nutné palebné ochrany. Při střetném boji je plánovitě vybudování palebné ochrany nemožné, a jen ony zbraně mají příležitost zúčastniti se palebné ochrany, které mohou rychle zaujmouti postavení a pro svou pohyblivost se rychle dostanou kupředu. Palebnou ochranu musí jak pěchota, tak i dělostřelectvo od začátku organizovati; proto také nesmějí kulomety často měniti postavení, aby mohly déle a účinněji střeliti.

Účelem palebné ochrany je zmenšiti nepřátelskou palbu zabráňující našemu postupu.

Ale palba našeho dělostřelectva na objevené nepřátelské dělostřelectvo nebude nikdy mít většího účinku než zneпокojovací palba. Jen oslepení nepřátelských pozorovacích orgánů, pozorovatelů, může mít za následek oslabení účinků nepřátelské palby. Během postupu má tedy velkou důležitost vyhledání, poznání a postřelování nepřátelských pozorovatelů. (Pokračování.)

Mjr. m. sl. Dr. Bedřich Heigl: Obrněný automobil.

Překlad z Militärwissenschaftliche und technische Mitteilungen.

2cm dělo vz. „Oerlikon“.

Překlad z „Allgemeine Schweizerische Militärzeitung“ 1928.

Mjr. gšt. Rudolf Rödl: Časové názory o násilných přechodech přes řeky.

Před válkou se zabývaly vojenské kruhy velmi málo touto otázkou, poněvadž ji pokládaly za výhradně technickou. Ale smutné zkušenosti na počátku světové války nás poučily o tom, že to není již technická otázka, nýbrž úspěšný přechod přes vodní toky vyžaduje přesné součinnosti všech zbraní. Jiný je způsob přechodů proti nepříteli zařízenému k obraně, jiný proti nepříteli, který má jen slabé prvky pozorovací u řeky, jiný je přechod přes úzké vodní toky a jiný zase přes široké řeky.

Volba místa přechodu.

Ve větších poměrech rozhoduje směr a cíl operace. Se stanoviska taktického je nejvýhodnější místo pro přechod ono, které nepřítel nejméně očekává (předvidá). S taktického hlediska je rozhodující prostor za řekou, a to mezi řekou a stanoveným cílem operace. Neprůpustné je, když v tomto úseku je močál, neschůdné horstvo, příčné vodní toky. Dále nutno uvážiti, co podporuje účinek palby vlastní a co překáží nepřátelské palbě. Čím horší jsou pozorovací podmínky nepříteli, tím menší jest účinek nepřátelské palby. Vyhledáváme tedy místo k přechodu tam, kam nepřítel nemůže viděti (les, vysoké obilí atd.). Stanovisko technické musí vždy ustoupiti stanovisku taktickému. Musíme se snažiti překvapiti. Alespoň místem a dobou přechodu.

Dělostřelecká příprava a palebná ochrana.

Proti nepříteli zařízenému k obraně používáme dělostřelecké přípravy. Co možná nesmíme se prozraditi předběžným zastřelováním dělostřelectva. — Kdyby bylo zastřelování pro nedostatek výsledky měřické služby přece jenom nutné, musí se díti velmi opatrně. K zlomení nepřátelské protipřípravy je dobrým prostředkem plyn již proto, že plyn, který se rozplyne na ploše, nepotřebuje přesného zastřelování, za druhé účinek nepřátelské palby při nasazení plynových masek se zmenší o 50%.

Přechod bez dělostřelecké přípravy.

Dělostřelectvo podporuje teprve při zahájení přepravy. Jakmile se plavidla přiblíží k druhému břehu na 200 m, nemůže již vlastní dělostřelectvo podporovati, kdyby nepřítel v tomto okamžiku zahájil palbu. Tím se může ztroskotati celý přechod. Proto je nejúčelnější, když dělostřelectvo zahájí palbu, než se první odřad přiblíží na 200 m k druhému břehu. Na 200 m již není nebezpečí, poněvadž tam vlastní pěchota za několik minut dorazí. Když jsme nepříteli skutečně překvapili, nemá času na odvetná opatření. (Pokračování.)

Plk. gšt. Karel Csejkovits-Mayer: Válka budoucnosti.

Přednáška přednesená v důst. kasině v Budapešti. Technický pokrok ve světové válce. Příští válka začne bezpochyby ve znamení válečných strojů. Malé státy musí býti stále připraveny k válce.

Nikdy nevědí, kdy budou nuceny hájiti svou nezávislost. Tím přestala politická suverenita malých států, po-

něvadž nemohou začínat válku podle libosti, ale mohou být donuceny k vedení války proti vlastní vůli. (Příklad Belgie.) Prozkoumejme, jak se změnily vojenské předpoklady příští války? Především se musíme snažit zabránit mobilisaci a nástupu nepřátelských sil. K tomu vytvořily dnešní válečné prostředky úplně novou situaci. Vidíme, jak horečně motorisují některé státy značnou část armády. Výhodou tak motorisované armády je, že přepadem, neočekávaným příchodem vystačí ve většině případů, aby zničila fyzicky i morálně nepřipraveného nepřítele. Ale i válečné stroje mají své nehody. Především vyžadují zdoluhavého výcviku. Která sněmovna by chtěla zavést 4roční až 6roční aktivní službu, bez které není možno vytvořit a vycvičit armádu schopnou všech operací? Nyní si můžeme načrtnouti obraz příští války. Příští válka bezpochyby přinese mnoho překvapení, s kterými nepočítáme a nemůžeme být na ně připraveni. Jisté však je, že se diplomacie bude vystříhati všeho, co by přimělo protivníka k válečným přípravám. Celou silou bude se diplomacie zasazovat o to, aby ukolébala v jistotu toho, koho chce přepadnouti. Podstatou příští války bude rychlý přepad. Proto se bude snažit každá armáda předejít soupeře a odpor jeho zlomit již v době, kdy nebude ještě pohotový k obraně. Pro tuto úlohu: rychle zničit nepřátelské válečné stroje je nejpůsobilejší k úderu pohotová mírová armáda. Musíme však odstranit vše, co by překáželo rychlému pohybu armády. Úkoly budoucích bojů vyžadují organizace branné moci do dvou skupin. První skupinu tvoří mírová armáda s vysokým stupněm výcviku, která je schopna udeřit ihned s nejtěžšími stroji. Druhou skupinu tvoří velké armády mílní. Tyto úvahy jsou jen všeobecné. Obraz příští války by se změnil, kdyby technika dnes vynalezla nové vynálezy, které by oslabily účinky nynějších obávaných válečných strojů. Naproti tomu se musíme zabývat na reálném podkladě pravděpodobným průběhem příští války, poněvadž musíme brannou moc jak organizačně, tak také výcvikově přizpůsobit příštím bojům.

Cizí státy!!

K. G.: Několik slov k makedonské otázce.

Pojednává o záměrech a činnosti revoluční organizace makedonské se stanoviska bulharského.

Stálá rubrika:

Letectvo a vzduchoplavectvo, redigovaná od Lad. Madarasze přináší tyto články:

Možnosti použití letectva.

Zmiňuje se hlavně o vlivu povětrnostních a osvětlovacích poměrů na použití letectva, na orientaci letadel, na průzkum a na boj letounů. Lety v noci, orientace, průzkum a boj v noci. Noční bombardování.

Síla čs. letectva.

Podává čtenáři podrobnou organizaci a výzbroj čs. letectva. Chválí naše zvědné a stíhací letouny, ale o bombardovacích strojích se nevyjadřuje tak pochvalně. Výrobní schopnost našich leteckých továren odhaduje ročně na 1000 letounů. Letecký personál: 3500 mužů, z toho pilotů 450—500. Dále uvádí, že se ročně v ČSR. vycvičí 200 pilotů.

Sešit 2.

G. K.: Palebná obrana protiletadlová a protitanková. Dokončení. (S 3 náčrtů.)

Protiletadlová obrana.

Protiletadlová obrana musí být jak mobilisace již v chodu. Protiletadlová obrana se dělí na dvě části: první si obstarají vojska vlastními zbraněmi, druhá část se provádí zvláštními prostředky. Tyto zvláštní prostředky (protiletadlové dělostřelectvo) mohou obstarat protiletadlovou obranu mobilisačních středisk jen do začátku nástupu, potom chrání vykládání. Obrana, kterou poskytnou vlastními prostředky vojsková tělesa, trvá až do doby vykládání a odchodu vojsk. Noční vykládání je méně ohroženo. V jasných nocích koná zamlžení dobrou službu. Po příchodu do nástupového prostoru musí být jak protiletadlové prostředky vojskových těles, tak také vlastní protiletadlové dělostřelectvo stále v pohotovosti ve dne i v noci. Jen při výslovném leteckém útoku záhodno zahájit protiletadlovou palbu; objevili-li se ojedinělé nepřátelské letouny, je lépe se skrýti a maskovat. Když vojsko přichází v noci do nástupového prostoru, musí být hlášená služba již dříve na místě (současně s ubytovatelí) a též místa pro zbraně protiletadlové obrany musí být označena.

Obrana proti tankům.

Rozčleněná pěchota musí být vždy pohotova odrazit útok tanků. Nejjednodušší obrana proti tankům jest: noční pochod a za dne postavení na místech nezpůsobilých pro útok tanků. Má-li být úspěch vydobytý tanky trvalý, musí tanky doprovázet jistý počet pěchoty. Při úspěchu zahájí protiútok proti nám tanky. Při neúspěchu zahájí pronásledování též tanky.

Zkrátka ve všech fázích hoje můžeme počítati s útokem tanků. Jako obranu proti letadlům rozdělíme též obranu proti tankům na obranu vojenských těles a na zvláštní protitankovou obranu; obranu vojenských těles poskytují jejich těžké zbraně. Zvláštní protitankovou obranu obstarávají protitankové baterie divise. Ty obstarávají obranu protitankovou částečně vpředu pro ochranu dopředu posunutých částí, částečně vzadu pro obranu důležitých míst v týlu.

Dr. Bedřich Heigl, rak. mjr.: Pan-céřový automobil. (Pokračování.) Překlad z Militärwissenschaftliche und technische Mittelungen.

Kpt. gšt. Evžen Kuncz: Naše vrchní vedení v roce 1914—1918.

Autor rozeznává 3 období:

1. období ničivé strategie — v duchu Schlieffenově — končící na západě bitvou na Marně,

2. období vyčerpávací strategie Falkenhaynovy, při čemž se zapomnělo, že čas je spojencem Dohody; myšlenky Hindenburgovy a Conradovy se nemohou pro Falkenhayna uplatnit,

3. období Lundendorffovo-Hindenburgovo, kdy zase ničivá strategie má si prorazit cestu; ale je již pozdě, nepřítel početně a hmotně velmi zesílil a útočí na centrální mocnosti, které se podobají obléhané pevnosti, a jejich útoky se podobají výpadům z ní.

Podle Schlieffena nejsou válečné dějiny lehkým francouzským románem, nýbrž suchou vědou; a když se tedy chceme podívat na tajnosti strategie, musíme začínati u základu, rozboru prvku. Válka je pokračování politiky jinými prostředky. Dnes je zřejmé, že Dohoda bojovala za světové panství Anglie, Německo a Rakousko bojovaly zase pro své velmocenské postavení. Když se Anglie postavila nepokrytě proti Německu, bylo jasno, že rozhodnutí nepadne ve Východním Prusku, nýbrž na Seině. Na této úvaze se zakládal plán Schlieffenův, který vedl jádro německé armády přes Belgii na obchvat a zničení nepřítelů. Osud Alsaska-Lotrinska a Východních Prus byl zpečetěn na Marně pro špatné rozdělení sil. Bitva byla prohrána též ze strategických důvodů. Po tomto úvodu probírá autor rozdělení sil na jednotlivých bojištích, vysvětluje důvody rozličného chování jednotlivých států a přichází k závěru, že příčina prohrané války není ve vojsku, nýbrž v čase, a že daných situací nebylo okamžitě využito. Obviňuje vedení armády, že se neustanovilo jednotné vedení jako u Dohody, nýbrž každý stát měl svůj zvláštní hlavní cíl bez jednotné vůdčí myšlenky.

Geza Vidos: Nové směry v stálém opevňování. (S 4 náčrtky.)

Podává stručně názory francouzských, italských a německých autorů a zmiňuje se též krátce o článku uveřejněném v „Národ. Listech“ v srpnu 1927, kde se uvažuje o stálém opevňování hranic ČSR proti Maďarsku.

Mjr. gšt. Rudolf Röd: Časové názory o násilných přechodech přes řeky. Dokončení. (S 2 náčrtky.)

Převážení. Rychlost je nejdůležitější. Rozhodující je jakost břehu a šířka řeky. Při široké řece nečeká druhý sled, až první sled dosáhne druhého břehu, nýbrž pustí se dříve na vodu, poněvadž nepřítel pozorující přechod překazí převážení druhého sledu uzavírací palbou. První sled použije malých a rychlých plavidel (pro každý roj jednoho); druhý sled použije již pontonů co možná s motorovým pohonem tak, aby časová mezera mezi přistáním prvního a druhého sledu byla co nejmenší. Rozřešení těchto problémů je dnes jen otázka technická a materiální. Je potřeba tichého motoru s pohonem elektrickým nebo pomocí stlačeného vzduchu (vždyť potřebuje jen energie pro jedno převážení tam i zpět). Velmi důležitý je rozstup mezi jednotlivými plavidly. Při převážení v šířce 500—700 m necháme 50 m rozstupy, při šířce 300—350 m rozstupy 30 m. Menší rozstupy než 30 m se nedoporučují. Pontony s motorovým pohonem jsou velmi dobré, hlavně v 2. a 3. sledu.

Boj o předmostí. Části prvního sledu pro přistání postupují pod palbou ochranou vlastních zbraní tak daleko, až je nepřítel přinutí k přechodné obraně. Úspěch bude jen tehdy, když posílá a bojové prostředky rychle následují, a proto smí být mezi přistáním 1. a 2. sledu jen několik minut mezery. Čím přehlednější je terén na druhém břehu, tím dále budou nepřátelští pozorovatelé od řeky, a naopak, čím nepřehlednější je terén za řekou, tím blíže jsou pozorovatelé u řeky. Proto musí být budoucí užší předmostí v prvním případě rozsáhlejší než v druhém. Pro přímou podporu převážených praporů přepraví se 1 baterie. Většina dělostřelectva se převáží až po dosažení užšího předmostí. V užším předmostí se zastavíme a uspořádáme svazy. Nejnejpříjemnější v užším předmostí je protiútok za pomoci tanků a proto je nutná protitanková obrana. Pobyt v užším předmostí má trvat jen nejnnutnější dobu, jinak se ztratí rozmach útoků a nepřítel má čas k odvratným opatřením.

Stavba mostu. Následuje převážení. Most můžeme začíti teprve tehdy, když pozemní pozorovatelé nepřítel nemají již výhled na místa stavby

mostu. Má-li nepřítel převahu ve vzduchu, můžeme stavěti válečný most jen v noci. Most má nejenom největší výkon, ale též nejvíce uklidní mužstvo morálně.

Přemístění mostu. Je nutné, jakmile se ocitá most v nepřátelské dělové palbě. Při plánovitě palbě nepřátelské musíme počkati až do setmění a teprve potom můžeme most odbourati a přemístiti. V rozptýlené palbě můžeme kdykoli most přemístiti.

Přechod v umělé mlze. Při příznivém směru a síle větru můžeme úsek řeky zamlžit. Zamlžené pásmo musí býti mnohem větší než pásmo přechodu, aby nepřítel nemohl z šířky zamlženého pásma uhodnouti pásmo přechodu. Stavbu mostu chráníme mlhou jen proti vzdušnému pozorovateli, proti pozemnímu pozorovateli se chráníme tím, že započneme stavbu, až když užší předmostí je v našich rukou, a tím je vyloučeno pozemní pozorování. Most stavíme co možná bez zamlžení, poněvadž zvláště kotvení v mlze je velmi těžké. V mlze stavěti se doporučuje jen tehdy, když se nemusí vztíti plynová maska, poněvadž pracovní výkon v masce jest jen 30—50% normálního výkonu.

Přechod s použitím tanků. Prozatím se konají jen pokusy, aby

tanky mohly přebrodit řeky. Můžeme očekávati tanky jedoucí nad vodou a pod vodou. Útok tanků pohybujících se nad vodou podobal by se tankovému útoku na pevnině. Přecházejí v jedné řadě a za nimi by pluly pontony. Na nepřátelském břehu by přistála pěchota pod palební ochranou tanků. Tanky pohybující se pod vodou přecházely by jako první a na druhém břehu by zahájily boj a mezitím by byl převážen 1. sled.

Arpád Markó: Součinnost pěchoty s tanky (s 2 náčrty).

Obsah článku plukovníka francouzské armády Velpyho, uveřejněného v prosincovém sešitu 1927 Revue Militaire Française.

J. Gabányi: Zahraniční otázky. (6. pokračování.)

V stálé rubrice Letectví a vzduchoplavectví pokračuje Ladislav Madarász v článku

Možnosti použití letectva, o vlivu postavení letišť a o vlivu terénu v prostoru působnosti, na výkony letectva, hlavně o vlivu terénu na řízení a dodržování směru letadlem, o vlivu terénu na letecké zvědy a na letecký boj.

Bibliografie. Obšírně recensuje nezávislým způsobem knihu „Bitva u Zborova“ od dr. V. Klecandý.

Kpt. A. K.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

A. Spisy české.

Tricátníci, sborník prací k desátému výročí bojů pěšího pluku 30 Aloise Jiráska. (Vysoké Mýto 1929, nákladem pluku: 274 stran, 69 ilustrací, 4 mapky. Krámská cena 35 Kč, v pův. vazbě 45 Kč, pro voj. gázisty sleva.)

Toto zajímavé dílo, redigované Ph. Dr. Ludvikem Kühnem, není dějinami pluku ve vlastním smyslu slova, nýbrž — jak je správně poznamenáno v titulu knihy — toliko souhrnem článků napsaných k desátému výročí bojů s Maďary. Historie starého rakouského zeměbranceckého (střeleckého) pluku čís. 30 je vzpomenu to zcela stručně v práci kpt. Pospíšila a v několika letmých vzpomínkách; i z činnosti pluku bezprostředně po převratu je zde obsažena jen řada kusých údajů. Podobně je tomu i s historií bývalého 98. pěšího pluku, druhé to součásti nynějšího pluku vysokomýtského.

Jádrem knihy je práce kpt. Ant. Pospíšila, rozdělená v 10 statí a vsunutá doprostřed mezi vzpomínkové příspěvky. Úvod tvoří facsimile části vzletné-

ho listu mistra Jiráska, zaslaného pluku v jubilejní den zabrání Lučence, a pozdravná adresa pluku mistru Aloisi Jiráskovi u příležitosti pojmenování pluku jeho jménem. Po zahajujícím slově pplk. inž. Závady, v němž je vyslovena naděje, že pluk bude pokračovati v tradici tak krásně a čestně započaté, následuje několik pozdravných listů: ministra Udržala, gen. Chaborda, bývalého velitele 6. divise, ministrů dr. Šrobára a V. Klobáče, županů dr. Sekáče a dr. Fábryho a insp. Gallo. Jsou to vřelé vzpomínky přímých pozorovatelů akcí pluku na Slovensku a zejména činnosti jeho zesnulého velitele, plukovníka Berana, jehož výtečné vlastnosti velitelské a vůdcovské jsou tu z rozličných stránek osvětleny — podobně jako v pěkných, ze srdce psaných článečcích závěrečné části (pplk. Bělohuby, škpt. Chlebon). Charakteristika vůdce pluku z dob působení na Slovensku je vhodně doplněna krátkým náčrtem jeho životopisu z pera dr. L. Kühna.